

**SAMENWERKINGSVERBAND VO/VSO
MIDDEN-HOLLAND & RIJNSTREK**

Schoolondersteuningsprofiel

CSG Willem de Zwijger

2017-2020

1 INLEIDING	3
2 SCHOOLGEGEVENS	4
2.1 Contactgegevens	4
2.2 Onderwijsvisie/schoolconcept	4
2.3 Onderwijsaanbod	9
2.4 Kengetallen leerlingpopulatie	10
2.5 Gemiddeld aantal leerlingen per klas	10
3 BASISONDERSTEUNING	11
3.1 Basiskwaliteit	
3.2 Preventieve en licht curatieve interventies	11
3.3 Ondersteuningsstructuur	12
3.4 Planmatig werken	22
4 EXTRA ONDERSTEUNING	24
4.1 Extra arrangementen	24
4.2 Overzicht samenwerkingspartners	25
5 GRENZEN EN GROEIMOEGELIJKHEDEN	26
5.1 Groeimogelijkheden basisondersteuning	26
5.2 Groeimogelijkheden extra ondersteuning	26
5.3 Grenzen van de extra ondersteuning van de school	26
6. PROFESSIONALISERING	29
7. BIJLAGE Checklijst basisondersteuning SMW VO Midden-Holland en Rijnstreek	30

1 INLEIDING

De wetgeving Passend onderwijs schrijft voor dat iedere school/vestiging in het SWV een ondersteuningsprofiel heeft. Het schoolondersteuningsprofiel is een beschrijving van de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Het ondersteuningsprofiel heeft verschillende functies:

- profilering: welke extra ondersteuning geven de scholen aan leerlingen met extra onderwijs- (en zorg)behoeften;
- kwaliteitsfunctie: een sturingsinstrument op kwaliteit;
- toelating: een document dat een rol speelt bij de toelating van leerlingen;
- communicatiefunctie: intern binnen de school, maar vooral ook naar partner toe, zoals ouders, andere scholen en jeugdzorginstellingen.

Het ondersteuningsprofiel wordt eenmaal in de vier jaar door het bevoegd gezag van de school vastgesteld. De medezeggenschapsraden hebben adviesrecht met betrekking tot de vaststelling of wijziging van het schoolondersteuningsprofiel.

In het SWV VO MHR is ervoor gekozen om in het schoolondersteuningsprofiel niet alleen de extra ondersteuning op te nemen, maar ook de basisondersteuning. De basisondersteuning is die ondersteuning die elke school in het SWV biedt. De basisondersteuning is in een document beschreven. Dat document wordt opgenomen als onderdeel van het ondersteuningsplan.

Schoolleiding CSG Willem de Zwijger

September 2018

2 SCHOOLGEGEVENS

2.1 Contactgegevens

Naam school/vestiging	CSG Willem de Zwijger
Brinnummer	05TAOO
Adres en plaats	Kamerlingh Onnesdreef 4, 2871 JN Schoonhoven
Telefoonnummer, e-mailadres	0182-390539 algemeen@csgwillemdewizger.nl
Website	www.csgwillemdewizger.nl
Directeur	Dhr. J. van Heukelum
Contactpersoon ondersteuning	Mevr. C.A.J. Vermeulen -van Rooijen

2.2 Onderwijsvisie/schoolconcept

Korte impressie van de school.

Het schoolgebouw van CSG Willem de Zwijger bestaat uit een ouder deel (2003) en een deel dat in 2011 opgeleverd is. De school ligt op de grens van een woonwijk en een fraai landbouwgebied. De deuren van het gebouw staan uitnodigend open en eenmaal binnen weet men zich direct tussen de leerlingen in de aula. Een rondje door de school leert dat de onderbouw behuist is op de begane grond en de bovenbouw op de eerste verdieping. Op zowel de begane grond als op de eerste verdieping is door middel van verschillende kleuren onderscheid in afdelingen aangebracht. Kunst is door het hele schoolgebouw te ontwaren. In het gebouw heeft men beschikking over een ruime en mooie mediatheek, een rijk uitgerust muzieklokaal, een gymzaal en een danszaal.

In hoeverre heeft de school te maken met verschillen tussen leerlingen?

De afdeling heeft te maken met een gemiddelde diversiteit op het gebied van niveau/leren. Het advies van de basisschool is leidend voor plaatsing op VMBO-TL, HAVO of VWO (of een combinatie daarvan).

De diversiteit op het gebied van leren in CSG Willem de Zwijger onderbouw uit zich vooral in eventuele leerproblemen, zoals concentratieproblemen, planningsproblemen en dyslexie.

Op het gebied van gedrag geeft men aan te maken te hebben met een gemiddeld tot hoog aantal leerlingen met speciale behoeften op gebied van gedrag. Naar schatting vraagt iets meer dan 10% van alle leerlingen extra aandacht/zorg. Men gaat ervan uit dat dit deels te verklaren is doordat veel kinderen flink moeten wennen aan de overstap van de basisschool naar het voortgezet onderwijs. In deze regio gaat dat doorgaans gepaard met een verandering van omgeving (leerlingen komen uit de wijde omtrek, reisafstanden van 15 km zijn geen uitzondering). Ter onderbouwing van dit vermoeden: met name in het eerste jaar valt dit hoge percentage op, in het tweede jaar daalt het weer enigszins.

Een andere oorzaak voor het relatief hoge aantal leerlingen met uiteenlopende behoeften op gedrag is volgens het team het feit dat er in de wijde omtrek slechts 2 middelbare scholen beschikbaar zijn. De Willem de Zwijger met haar Christelijke signatuur en het openbare Schoonhovens College. De keuze voor school werd in het verleden in veel gevallen gemaakt op basis van reisafstand en daarnaast op basis van de genoemde signatuur. Dat betekende voor veel leerlingen dat er eigenlijk geen keus is. Sinds een aantal jaren is een trend merkbaar waarin de keuze van leerling en

ouders vooral ook gemaakt wordt op het aanbod in onderwijs, hoe hier vorm aan wordt gegeven en hoe aan Zorg in de brede zin van het woord aandacht wordt besteed. Als Willem de Zwijger staan we in de omgeving bekend als "Zorgschool". Een beslissing om iemand niet aan te nemen op basis van speciale behoefte op gedrag werd daarom door het team al snel als ingrijpend ervaren. In de praktijk leidde dit dus vaak automatisch tot aanname van de leerling. Duidelijke regelgeving vanuit het samenwerkingsverband omtrent aanname van leerlingen met specifieke zorgbehoeften, heeft ertoe geleid dat alleen die leerling die daadwerkelijk door de school kan worden ondersteund een plaats binnen ons onderwijs krijgt. Voor de leerling die niet kan worden geplaatst heeft de school 'Zorgplicht'. Het schoolbestuur moet op grond van deze zorgplicht onderzoeken of de leerling op een andere school geplaatst kan worden. Op deze zorgplicht zijn wettelijk drie uitzonderingen: de school heeft aantoonbaar geen plaats meer, de leerling is voor een niveau aangemeld dat te ver afwijkt van het schooladvies (brede scholengemeenschappen kunnen een ander niveau aanbieden) en de ouders/leerling onderschrijft de grondslag van de school niet.

Speciale behoeften liggen specifiek op het gebied van behoefte aan begrenzing, stimulering tot activiteit en ondersteuning inzicht in gedrag. Het gaat dan om een enkele leerling per klas, met ADHD, ADD, PDD-nos en dergelijke.

De sociaal economische achtergrond van de leerlingen binnen de school is divers te noemen. Er zijn op school leerlingen die van boerenbedrijven uit kleine dorpskernen komen, én leerlingen uit de grotere plaatsen in de omgeving. CSG Willem de Zwijger is een nagenoeg 'witte' school

Hoe wordt binnen de school op speciale onderwijsbehoeften gereageerd?

Men tracht na aanmelding, ontvangst OKR en informatie vanuit de 'warme overdracht' voor de start van de nieuwe cursus een stap te zetten in de bepaling van de speciale onderwijsbehoefte(n) van de nieuwe leerling. In dialoog met de leerling en de ouders wordt de betreffende behoefte in kaart gebracht. Op basis van dit overleg dat gevoerd wordt door de zorgcoördinator, zorgbegeleider of dyslexiecoach krijgt de leerling al dan niet een zogenaamde 'zorgpas'. Op deze pas staat aangegeven op welk gebied de leerling extra zorg nodig heeft (bv: 'behoefte aan structuur', verlengde tijd bij afname van roetsen etc.). De pas zou moeten dienen als basis voor een regelmatige afstemming tussen mentor, vakcollega's, leerling en ouders, over de vorderingen van de leerling op het gebied van de geconstateerde speciale onderwijsbehoefte(n). De pas kan gedurende de gehele schoolloopbaan van de leerling worden ingezet.

Dit systeem vraagt de nodige aandacht aangezien in de praktijk de genoemde afstemming niet altijd plaatst vindt. Het komt er op neer dat er vaak ad hoc gereageerd wordt op speciale onderwijsbehoeften. Daarnaast voelt niet elke mentor en/of leerkracht zich gekwalificeerd in het omgaan met bepaalde specifieke onderwijsbehoeften. Daar komt bij dat de groepsgrootte, plusminus 30 leerlingen per klas, eerder uitnodigt tot klassikaal lesgeven en methode-gestuurd werken dan naar een manier van werken waarin de onderwijsbehoefte van de individuele leerling centraal staat. Dit wordt onder andere geïllustreerd door het hanteren van de traditionele bus opstelling waarbij de docent centraal de lesstof aanbiedt.

Op leerstijl werd niet of nauwelijks gedifferentieerd binnen de afdeling. Sporadisch, reactief en docentafhankelijk werd het aanbod van lesstof aangepast. Met invoering van de chromebooks in leerjaar 1 (augustus 2017) is juist wel de mogelijkheid gecreëerd om maatwerk te leveren, specifiek gericht op de individuele leerling.(de leerling centraal) Dit vraagt van de docent een andere manier van lesgeven. Vanuit de schoolleiding wordt hiertoe ondersteuning geboden in de vorm van training, gesprek en feedback.

Het zwaartepunt in het tegemoetkomen aan speciale onderwijsbehoeften ligt op dit moment nog voornamelijk buiten de klas. De mentor signaleert en vervolgens staat het samenspel tussen zorgbegeleider en mentor centraal in de reactie op de signalering. Wanneer zorgbehoefte geconstateerd wordt, komt men in actie. Dit kan betekenen: een bespreking in het IZO, Intern Zorg Overleg, speciale inzet in de leerlingbespreking en een gesprek met ouders op school. Vervolgens heeft men op school voor actie en ondersteuning de beschikking over de diensten van twee RT-er's, een Orthopedagoog, een Begeleider Passend Onderwijs, een leerlingcounselor/vertrouwenspersoon, een dyslexiecoach, gecertificeerde Trainers

(Sova, BOF en Omgaan met Rouw/Echtscheiding) en twee JOS-medewerkers (Jeugdhulp Op School) Ook vindt Ondersteuning buiten de les om plaats binnen de WZ huiswerkklas.

Bij specifieke problematiek die binnen school niet kan worden opgepakt, wordt een Flex ZAT georganiseerd. (Zorg AdviesTeam) Het Flex ZAT bestaat uit de zorgcoördinator, een orthopedagoog vanuit het Samenwerkingsverband en een vertegenwoordiger van het Sociaal Team van de gemeente.

Binnen de afdeling is gekozen voor een systeem waarin de mentor meegaat van leerjaar 1 naar leerjaar 2. Bij de overstap van de onderbouw naar de bovenbouw is de 'warme' overdracht op basis van overgangsrapportage het belangrijkste instrument in de verzekering van de continuïteit en aandacht voor eventuele zorgvragen.

Karakterisering van het onderwijsconcept

De school is gevraagd het schoolconcept te karakteriseren door deze te toetsen aan een aantal dimensies. In onderstaand overzicht staan uitersten geformuleerd en de vraag is wat het meest van toepassing is op de school. Een '1' betekent sterk in de richting van het ene uiterste en een '4' sterk in de richting van het andere uiterste.

Schoolconcept school	1	2	3	4	
Overdragen van kennis		X			Zelf ontdekken
Kennis verwerven		X			Werken met kennis
Klassikaal leren	X				Individueel en groepsleren
Sturing van het leren door de leerkracht		X			Kinderen sturen eigen leren
Alle leerlingen op bepaald basisniveau brengen			X		Maximale uit elke leerling halen
Leerstof bepaalt de leerweg		X			Beginsituatie van de leerling bepaalt de leerweg
Nadruk op gestructureerde opdrachten	X				Nadruk op vrije opdrachten
Beoordeling van prestaties o.b.v. gelijke normering		X			Beoordeling van leervorderingen o.b.v. beginsituatie van leerlingen
Beoordeling door de leerkracht	X				Zelfbeoordeling door de leerling
Evaluatie onderwijs o.b.v. leervorderingen groep		X			Evaluatie onderwijs o.b.v. leervorderingen individuele leerling
Evaluatie onderwijs door de leerkracht.		X			Evaluatie samen met leerlingen

Toelichting: Het klassikale aanbod lijkt te overheersen, waarbinnen docenten soms differentiëren in instructie, tempo en sporadisch in aanbod. Frontaal lesgeven is de norm, de methode is leidend en kennisverwerving staat centraal. De opdrachten van de docenten zijn hoofdzakelijk toegesneden op de methode en gestructureerd van aard. De eerder genoemde invoering van chromebooks zou hierin een verandering te weeg kunnen brengen.

Binnen de geschetste structuur staat echter de individuele ontwikkeling van de leerling hoog op de agenda. De leervorderingen van de individuele leerling speelt binnen de afdeling een belangrijke rol in de uiteindelijke beoordeling. Dit blijkt uit het ontbreken van overgangsnormen voor de overgang van jaar 1 naar jaar 2. De keus van de leerling zelf is doorslaggevend.

In de evaluatie van het onderwijs telt de stem van de leerling mee. Vanuit het mentoraat en middels enquêtes krijgt deze stem haar gewicht. Specifiek: leerlingen zijn betrokken bij de 360 graden feedback met betrekking tot het functioneren van de leerkracht. Daarnaast is er een actieve leerlingenraad en zijn er leerlingenkringen. In deze klankbordgroepen praten leerlingen met de leerjaarcoördinator/bevoegde medewerkers over algemene, praktische dingen die kunnen worden verbeterd.

Hoe wordt de continuïteit van de onderwijszorg voor elke leerling verzekerd?

Het zwaartepunt, als het gaat om de continuïteit van de onderwijszorg, ligt bij het mentoraat en de samenwerking tussen mentor, zorgbegeleider en zorgcoördinator. De mentor doet het eerste lijnwerk, de zorgbegeleider ondersteunt de mentor en de zorgcoördinator is de spil in het vervolgtraject.

De voorzieningen op de vijf velden

Hier worden de voorzieningen van de school beschreven tegen de achtergrond van alle mogelijke voorzieningen die op dit moment op scholen, van wat voor soort dan ook, bestaan. In de praktijk heeft geen enkele school alle voorzieningen. Van reguliere scholen kan, in de huidige verdeling van mensen en middelen onder de schoolsoorten, verwacht worden dat zij maar beperkt kunnen 'scoren' op deze velden van onderwijszorgvoorziening. De basisvoorzieningen die elke reguliere school heeft uitgaande van een minimale rijksbekostiging, veronderstellen we aanwezig en vermelden we dus niet.

Bij de flexibilisering van waar en hoe de 'extra' mensen en middelen vanuit zorgbekostiging worden ingezet, is het interessant na te gaan waar voor een school groeimogelijkheden liggen en waar de grenzen zijn.

Veld 1: de hoeveelheid aandacht/handen in de klas

(Dc. = docent, Vkr. = vakleerkracht, OA = onderwijsassistent, RT = remedial teacher, AB = ambulante begeleider, OU = ouder/verzorger, LIO = leerkracht in opleiding, ST = stagiaire)

Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken leerlingen
TOA's	1 op de 10 lessen	Alle IIn betrokken bij BINAS
OA's	8 uur per maand per klas	alle

Veld 2: de onderwijsmaterialen

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

	die veel/snel lezen vermijden
X	gericht op ondersteuning bij visuele informatieverwerking.
	uitgaand van een sterk eigen probleemoplossend vermogen

Veld 3: de ruimtelijke omgeving

In de school zijn de volgende ruimtes beschikbaar / is voldaan aan de volgende ruimtelijke eisen:

Voor speciale bewegingsbehoeften:

X	Rolstoeltoegankelijkheid (lift)
X	extra grootte van de lokalen, gangen en gymruimten

Opm. Buiten een flink aantal relatief krappe lokalen, zijn de ruimtes ruim opgezet en geschikt voor rolstoelgebruikers

Voor verzorging

	verzorgingsruimte
--	-------------------

Voor speciale leerbehoeften

<u>X</u>	handenarbeidlokaal/atelier/technieklokaal
<u>X</u>	gymlokaal

Veld 4: de expertise

Geïntegreerd in de teamaanpak en geïnternaliseerd in het handelen van alle medewerkers zijn de volgende vormen van teamexpertise aanwezig:

- Kennis over opvattingen en aanpakken in de onderwijszorg (handelingsgericht werken, werken met leerlijnen, onderwijsconcepten gebaseerd op onderwijsbehoeften van leerlingen zoals coöperatief leren).
- Een teamaanpak op gedrag (afspraken op papier en werkend in de praktijk, pesten en basisregels)
- Kennis over onderwijszorgvoorzieningen rond de school en in de regio
- Competenties om ouders als partner te betrekken bij de onderwijszorg voor hun kind (in geval van zorg is dit het geval).

Opm. Binnen de afdelingen wordt op verschillende wijzen gewerkt rondom het begrip *expertise* (*teamcoaches, collegiale begeleiding/consultatie, activerend leren, human dynamics*)

Een manier om naar de groei van expertise te kijken is door het onderscheid te maken tussen teamexpertise en individuele expertise. De inzet van individuele expertise is altijd zinvol, maar heeft veel meer effect wanneer dit ingebed is in een expertomgeving van het team. Bijvoorbeeld een team dat een gezamenlijke expertise heeft op gedrag weet meer opbrengst te halen uit de specifieke expertise over autisme van één van de docenten dan een team dat geen teamaanpak heeft.

De groeimogelijkheden voor wat betreft de expertise liggen in 1e instantie bij de diversiteit in het team als het gaat om mogelijkheden in het omgaan met speciale onderwijsbehoeften. Daarnaast heerst er ook een houding die te typeren is als: degene die het wil en kan, mag het doen. Dat betekent in de praktijk dat er ruimte is voor individuele wensen op het gebied van expertise en ontwikkeling.

De beschikbaarheid van expertise (gecertificeerd) op specifieke gebieden is als volgt:

Binnenschools	Buitenschool snel toegankelijk	Expertiseveld
Nee	ja	Visuele beperkingen
Nee	ja	Auditieve beperkingen
Nee	ja	Spraakmoeilijkheden en taalstoornissen
Ja	Nee	Verstandelijke beperkingen
Nee	Ja	Motorische beperkingen
Ja	Ja	Beperkingen door chronische ziektes
Ja	Ja	Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
Ja	Ja	ADHD en ADD
Nee	Ja	Overige psychiatrische aandoeningen
Ja	Ja	Gedragsproblemen
Ja	Ja	Dyslexie
Nee	Ja	Onderwijsachterstanden andere culturen

Opm.: Rt is in principe alleen beschikbaar voor de leerlingen vanuit de onderbouw en slechts bij hoge uitzondering voor leerlingen vanuit de bovenbouw.

Veld 5: de samenwerking met andere instanties

Contacten andere instellingen:

	<i>Nooit</i>	<i>Sporadisch</i>	<i>Regelmatig</i>	<i>Vaak</i>
SMW (eigen)				X
GGD				X
GGZ		X		
MEE		X		
kinderziekenhuis		X		
revalidatiekliniek		X		
justitiële inrichting	X			
gemeente				X

Opm. Contacten met verschillende van bovengenoemde instanties hebben plaats na overleg binnen het Flex-ZAT.
Belangrijkste klacht: leerlingen komen uit verschillende gemeentes dus ook meerdere verschillende sociale teams vanuit verschillende gemeentes waardoor ook diversiteit in aanpak problematiek.

2.3 Onderwijsaanbod

vmbo-t, havo en vwo

2.4 Kengetallen leerlingpopulatie

Overnemen en/of verwijzen naar vensters voor verantwoording/zorgplan. Per afdeling een overzicht opstellen.

Schooljaar	1-10-2016	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020
Totaal aantal leerlingen	1015	1009	958		
Vertraagde schoolloopbaan	Zie "Vensters voor verantwoording"				
Aantal afstromers (andere reguliere school)	Zie "Vensters voor verantwoording"				
Leerlingen met lwoo	WZ heeft geen lwoo licentie				
Leerlingen met LGF cluster 1	neen	neen	neen		
Leerlingen met LGF cluster 2	neen	neen	neen		
Leerlingen met LGF cluster 3	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		
Leerlingen met LGF cluster 4	27 lln met OPP	25 lln met OPP	27 lln met OPP		
Verwijzingen PRO	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		
Verwijzingen vso cluster 1	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		
Verwijzingen vso cluster 2	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		
Verwijzingen vso cluster 3	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		
Verwijzingen vso cluster 4	n.v.t.	3	2.		
Thuiszitters	3	2	0		
Voortijdig schoolverlaters	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		

2.2 Gemiddeld aantal leerlingen per klas

	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Alle afdelingen	27	27	26		

3 BASISONDERSTEUNING

Het begrip basisondersteuning staat niet in de wet. Basisondersteuning kan verschillen per samenwerkingsverband, maar wordt binnen één samenwerkingsverband eenduidig geformuleerd. Het is aan de schoolbesturen en het samenwerkingsverband om het ambitieniveau gezamenlijk te bepalen en in beleid te operationaliseren. Het SWV heeft de basisondersteuning geformuleerd in een notitie. Voor de scholen van het SWV MHR is de basisondersteuning in eerste instantie iets dat in de klas plaatsvindt. Goed klassenmanagement is daarvoor van groot belang

De basisondersteuning bestaat uit vier deelaspecten:

- 1 basiskwaliteit van de school, weergegeven door het toezichtarrangement dat de inspectie aan de school heeft toegekend;
- 2 preventieve en licht curatieve interventies;
- 3 ondersteuningsstructuur;
- 4 planmatig werken.

Deze deelaspecten staan beschreven in een checklijst. Deze checklijst is als bijlage bijgevoegd. Een nadere uitwerking volgt hieronder.

3.1 Basiskwaliteit

Uit het meest recente rapport van de onderwijsinspectie blijkt dat CSG Willem de Zwijger een basis-arrangement heeft. (bezoek februari 2016)

3.2 Preventieve en licht curatieve interventies

Interventies binnen basisondersteuning	Beknopte omschrijving
- Dyslexie	Dyslecten hebben een zorgpas waarop staat vermeld van welke voorzieningen zij gebruik mogen maken. Dit kunnen zijn: extra tijd bij toetsen, werken op een tablet, toetsen op de pc, werken met Kurzweil, mondelinge afname toetsen
- Gebruik aangepaste voorzieningen gebouw	Gebouw beschikt over een lift en een aangepast toilet (invalidentoilet). Gebouw is rolstoelvriendelijk.
- Medische handelingen	Regelgeving hieromtrent zie Protocol medicijnverstrekking en medisch handelen op school CSG Willem de Zwijger.

- Lichte zorg in samenwerking met ketenpartners (bijvoorbeeld GGD)	Op verzoek van de leerling en/of ouders kunnen op school consulten plaatsvinden tussen schoolverpleegkundige en leerling en/of ouders. GGD neemt vragenlijsten af en houdt een periodiek onderzoek in bepaalde leerjaren. Uitkomst hiervan kan voor een vervolgtraject zorgen.
- SoVa-training	Training bestaat uit 10 bijeenkomsten voor leerlingen, een info avond voor ouders en cursisten en een terugkommiddag voor leerlingen die in een voorafgaand schooljaar de training hebben gevolgd
- Faalangstreductietraining	Training bestaat uit 10 bijeenkomsten voor leerlingen, een info avond voor ouders en cursisten en een terugkommiddag voor leerlingen die in een voorafgaand schooljaar de training hebben gevolgd
- Huiswerkbegeleiding	Leerlingen met een indicatie bezoeken huiswerkklas, 4x per week. Tussentijdse evaluatie bepaalt of leerlingen huiswerkklas blijven bezoeken. Leren van aanbrengen structuur en leerstrategieën staan centraal
- Examentraining	Examentraining wordt intern en via externe organisaties aangeboden aan examenkandidaten
- Vragenlijsten om psychosociale problemen bij leerlingen te signaleren	Leerlingen in klas 1 en 2 wordt digitaal een Saqi afgenomen. Deze uitslagen worden met deskundigen doorgenomen. Daar waar noodzakelijk wordt actie ondernomen. Uitslagen van vragenlijsten worden genoteerd in het kwadrant van de leerlingen..
- Remedial teaching	Leerlingen worden gescreend bij binnenkomst. Uitslag bepaald deelname RT voor Nederlands of nader onderzoek dyslexie. In de loop van 1 ^e en 2 ^e leerjaar volgen leerlingen RT (wi, ne, mvt) op advisering docenten. RT vindt plaats op vast uur in het rooster,
- Taalbegeleiding	Taallessen worden gegeven aan leerlingen die uitvallen op specifieke onderdelen van Nederlands vanuit OKR PO en na screening vastgesteld.
- Rekenbegeleiding	Rekenlessen worden gegeven aan leerlingen die uitvallen op specifieke onderdelen van wiskunde vanuit OKR PO en na screening vastgesteld.

3.3 Ondersteuningsstructuur

Op de vo-scholen wordt onderscheid gemaakt tussen eerstelijns, tweedelijns en derdelijns ondersteuning. De eerstelijns en tweedelijns maken deel uit van de basisondersteuning van de school. De derdelijns valt onder de extra ondersteuning.

De ondersteuningsstructuur binnen de basisondersteuning gaat in eerste instantie over de leraar en de mentor (eerste lijn). Daarvoor wordt het volgende als minimum geformuleerd:

- klassenmanagement;
- kennis van en kunnen omgaan met verschillende leer- en doceerstijlen;
- begeleiden en vormgeven van een veilig groepsproces;
- basiskennis en in basis kunnen omgaan met leer- en gedragsproblemen.

3.3.1 Korte beschrijving van de school op basis van deze vier punten

Klassenmanagement	<i>De docent voor de klas streeft naar een goed en veilig leerklimaat voor iedere leerling in de klas. Voor de leerling is duidelijk wat van hem/haar wordt verwacht.</i>
Kennis van en kunnen omgaan met verschillende leer- en doceerstijlen	<i>Kennis van en kunnen omgaan met verschillende leer-en doceerstijlen is bij een groot deel van de docenten aanwezig. Binnen Schoolplan 2017-2020 wordt uitgegaan van toepassing hiervan binnen de lessen.</i>
Begeleiden en vormgeven van een veilig groepsproces	<i>Binnen de mentorlessen wordt uitvoerig stilgestaan bij groepsvorming, de daarbij behorende rollen die leerlingen daarin kunnen vervullen, wat leerlingen van elkaar verwachten en het (digi)pesten (pestprotocol). Verder worden gastlessen verzorgd door externe organisaties (bijv. Stg. Voorkom, Halt, Stg. Jongerenwerk, GGD). Ook in de reguliere lessen dragen docenten zorg voor een goed pedagogisch klimaat.</i>
Basiskennis en in basis kunnen omgaan met leer- en gedragsproblemen	<i>Medewerkers zijn toegerust middels externe scholing en interne scholing d.m.v. Studiedagen Zorg en interne (individuele) coaching vanuit eigen experts.</i>

3.3.2 Functionarissen eerst en tweede lijn

Bij de ondersteuning in de tweede lijn zijn op deze school de volgende functionarissen betrokken.

Functionarissen	Fte	Taken
Mentor		<p>1. Studiebegeleiding</p> <p>1.1 De mentor onderhoudt indien noodzakelijk contact met ouders/verzorgers, docenten en leerjaarcoördinator over allerlei zaken betreffende de leerling. Hij is verantwoordelijk voor interne communicatie en de communicatie met ouders en verzorgers. Dit kan gebeuren op vastgestelde momenten binnen het jaarrooster of buiten deze momenten om.</p> <p>1.2 De mentor is op de hoogte van de inhoud van het leerling kwadrant binnen LVS in Magister.</p> <p>1.3 De mentor informeert de vakdocenten van zijn groep in de eerste 2 weken van de nieuwe cursus over bijzonderheden van zijn mentorleerlingen die belangrijk zijn voor hun functioneren.</p> <p>1.4 De mentor is voorzitter van de leerlingenbespreking. In samenwerking met de leerjaarcoördinator bereidt hij de bespreking voor.</p> <p>1.5 De mentor vult voor die mentorleerling over wie hij zich zorgen maakt ter bespreking van de leerling een handelingsplan leerlingbespreking in. Tevens zorgt de mentor voor evaluatie en verdere acties die hieruit voort kunnen komen.</p> <p>1.6 Bij extra zorg omtrent een leerling kan de mentor op advies van de zorgcoördinator een ontwikkelingsperspectief opstellen. Tevens zorgt de mentor voor evaluatie en verdere acties die hieruit voort kunnen komen.</p> <p>1.7 De mentor houdt het logboek binnen LVS in Magister bij. Zo moet informatie n.a.v. spreekavonden, (telefonische) gesprekken met leerlingen en/of ouders/verzorgers, emails, bezoeken aan ouders/verzorgers en leerlingen etc. worden opgenomen. De info dient relevant te zijn, dit ter beoordeling van de mentor.</p> <p>1.8 Aan het einde van de cursus draagt de mentor zorg voor een overgangsnotitie in Magister voor iedere leerling van zijn klas. De informatie dient relevant en duidelijk verwoord te zijn. Dit geldt ook voor mentoren die het jaar erop dezelfde mentorklas/-leerlingen behouden.</p> <p>1.9 De mentor verzorgt aan het einde van de cursus de uitgifte van de cijferrapportage.</p> <p>1.10 De mentor neemt in zijn rol initiatief bij het overplaatsen van een leerling naar een ander niveau. Dit betekent dat overleg wordt gevoerd met betrokken leerjaarcoördinatoren.</p>

		<p>Registratie binnen LVS magister m.b.t. eerder schooljaren wordt hierbij geraadpleegd. De mentor neemt contact op met ouders/verzorgers en bespreekt de mogelijkheden.</p>
	1.11	De mentor bespreekt tijdig doch uiterlijk op de spreekmiddag/-avond in april/mei een te verwachten doublure of vertrek met ouders/verzorgers, bespreekt de mogelijkheden en de eventuele vooraanmelding nieuwe school.
	1.12	De mentor neemt na de overgangsvergadering bij een definitief doubleren/vertrek contact op met ouders/verzorgers. Eventuele mogelijkheden worden besproken.
	1.13	De mentor verzorgt (indien van toepassing) mentorlessen aan de hand van een hiertoe geschreven methode.
	1.14	De mentor heeft in de (pré-)examenklas een belangrijke rol als coach t.a.v. planning SE en CE.
		2. Sociaal Emotionele begeleiding
	2.1	De mentor heeft persoonlijke aandacht voor leerlingen van zijn groep en onderhoudt contacten met hen door o.a. individuele gesprekken. Centraal hierbij staan resultaten, welbevinden, functioneren binnen de groep, persoonlijke ontwikkeling)
	2.2	De mentor is op de hoogte van de thuissituatie van de leerling. (scheiding, één-ouder gezin etc.)
	2.3	De mentor neemt contact op met ouders/verzorgers bij afwijkend, niet toelaatbaar gedrag van de leerling en geeft blijk van medeleven bij langdurig ziekteverzuim. (langer dan 6 dagen, zie vandaag scherm Magister) Indien er sprake is van zeer ontoelaatbaar (gewelddadig) gedrag kan de mentor de zaak overdragen aan de leerjaarcoördinator.
	2.4	Bij ziekte van langere duur, informeert de mentor collega's hierover, neemt initiatief bij het eventueel thuis maken van werk, en helpt bij terugkomst bij het plannen van inhaalwerkzaamheden. Tevens spoort hij leerlingen aan om contact te houden met de zieke leerling.
	2.5	De mentor begeleidt de leerling bij problemen met docenten en/of schoolleiding en wordt betrokken bij gesprekken tussen deze partijen.
	2.6	De mentor meldt een leerling aan bij het Intern Zorgoverleg (IZO) Vanuit dit overleg kan bij problematiek waarbij hulp binnen school ontoereikend blijkt, worden doorverwezen naar het Flex ZAT. In dit overleg zijn aanwezig de zorgcoördinator, een vertegenwoordiger vanuit het Samenwerkingsverband en vanuit het sociaal team van de gemeente.

	<p>2.7 De mentor draagt bij een mentorwisseling zorg voor de juiste informatie in het LVS van Magister. (zie ook 1.8)</p> <p>2.8 De mentor introduceert een nieuwe leerling in zijn mentorgroep. Introductie binnen de school wordt door de leerjaarcoördinator gedaan.</p> <p>2.9 De mentor neemt deel aan organisatie feestavonden/slotdag/diploma-uitreiking van de afdeling/het team waarin hij werkzaam is en woont deze festiviteiten ook bij.</p> <p>2.10 De mentor neemt voor zover werktijdfactor dit toelaat, deel aan voor dat leerjaar speciale activiteiten als bijvoorbeeld: brugklaskamp, dagexcursies, meerdaagse excursies, internationale uitwisseling en arbeidsoriëntatie.</p> <p>2.11 De mentor is aanwezig op ouderavonden voor zijn klas en op spreekmiddagen en spreekavonden.</p> <p>2.12 De mentor voert mentor specifieke werkzaamheden uit die opgenomen zijn in verschillende onderdelen van het calamiteitenplan CSG Willem de Zwijger. (bijv. Handboek bij overlijden)</p> <p>3. Keuzebegeleiding</p> <p>De mentor is verantwoordelijk voor de uitvoering (en evaluatie) van het jaarprogramma Studievaardigheden, Sociaal Emotionele begeleiding en LOB via de hiervoor op school gehanteerde methodes.</p> <p>De decaan is verantwoordelijk voor de begeleiding van het individuele keuzeproces. De mentor assisteert hem hierin.</p> <p>Algemeen:</p> <p>De mentor is binnen zijn professionaliteit op de hoogte van wat er binnen een bepaald leerjaar speelt en heeft kennis van school specifieke mentoraatzaken. Hij signaleert opmerkelijk gedrag van de leerlingen, heeft een luisterend oor en is vaardig om te communiceren met ouders/verzorgers.</p>
--	--

<p>Zorgcoördinator</p>		<p>De zorgcoördinator</p> <ul style="list-style-type: none"> • levert een bijdrage voor wat betreft de zorgactiviteiten aan de jaarplanning; • is op de hoogte van de sociale kaart aangaande het zorgnetwerk; • adviseert en/of informeert collegae ten aanzien van zorgaspecten en leerlingenbegeleiding; • maakt het concept zorgbeleidsplan van de school; • ontwikkelt deskundigheid op het gebied van regelgeving en subsidieregulering m.b.t. leerlingenzorg • is in staat onderwijskundige rapporten op te stellen • coacht zorgbegeleiders, mentoren en/of docenten bij het vervullen van hun zorgtaak; • coacht trainers SOVA, Omgaan met Faalangst, Omgaan met Rouw bij het vervullen van hun taak als trainer • coacht de RT-coördinator bij het vervullen van zijn taak; <p>heeft regulier overleg met de</p> <ul style="list-style-type: none"> • vertrouwenspersoon en orthopedagoog ter afstemming van zorg en plan van aanpak • organiseert binnen het beschikbare budget studiebijeenkomsten ten aanzien van zorg, zulks na instemming van directie • coördineert de scholing op het gebied van zorg voor mentoren; • neemt deel aan activiteiten van het samenwerkingsverband op het gebied van Zorg • informeert directie en personeel over ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband; • is betrokken bij het toelatingsbeleid van zorgleerlingen; • Is lid van het IZO (Intern Zorg Overleg) en Flex-ZAT (Zorg AdviesTeam • neemt deel aan externe Zorgactiviteiten binnen de regio •
------------------------	--	---

Functionarissen	Fte	Taken
Vertrouwenspersoon		Hij of zij zal vaardig moeten zijn in de opvang van leerlingen, ouders of personeel met klachten. Hij of zij zal op de hoogte moeten zijn van wet- en regelgeving, klachtrecht en meldplicht en van achtergronden van seksueel geweld, seksuele intimidatie, kindermishandeling, discriminatie en agressie. De kandidaat zal met spanningen en conflicten moeten kunnen omgaan. Om zichzelf op dit gebied verder te ontwikkelen, wordt van hem of haar verwacht dat wordt deelgenomen aan de cursus
Remedial teacher		De RT-er verzorgt de RT lessen binnen leerjaar 1 en 2.
Decanaat		De decanen binnen de verschillende afdelingen begeleiden/helpen de leerlingen bij het maken van de juiste keuze voor vervolgopleidingen en/of eventueel toekomstig beroep.
Begeleider Passend Onderwijs		De BPO-er richt zich op begeleiding/ondersteuning in leerbehoeften en op preventie. Verwijzing naar deze vorm van begeleiding vindt plaats via het IZO.

Orthopedagoog		<p>Werkzaamheden</p> <p>1. Taken op het niveau van de individuele leerlingen en ouders/verzorgers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het zelfstandig verrichten van onderzoek, toetsen en testen gericht op een verantwoorde plaatsing van leerlingen in het primair onderwijs; • Het onderhouden van contacten met schoolbegeleidingsdienst; • Het adviseren en begeleiden van docenten en ouders/verzorgers; • Het na onderzoek als gespreksleider voeren van oudergesprekken. <p>2. Taken op het niveau van de individuele leraren, school- en bovenschoolse organisatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het observeren en begeleiden van de interactie tussen een docent en een leerlingengroep met als doel de continuïteit en de kwaliteit van het geboden onderwijs te waarborgen en verbeteren; • Het incidenteel, op eigen initiatief en/of verzoek van een docent observeren van het docentgedrag en de aanpak van de leerlingen met als doel de kwaliteit van de leerlingenzorg te verbeteren; • Het op verzoek begeleiden van docenten en/of remedial teacher bij het uitvoeren en interpreteren van diagnostisch onderzoek;
---------------	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Het op verzoek begeleiden van docenten en/of remedial teacher bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van handelingsplannen; • Het op verzoek begeleiden van leerjaarcoördinator(en) en remedial teacher bij de uitvoering van de taken; • Het in overleg voorbereiden van oudergesprekken voor “zorgleerlingen”; • Het adviseren van intern begeleiders, schooldirecties en bovenschools managementteam. <p>3. Taken op schoolniveau en bovenschools niveau:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het mede coördineren van de werkzaamheden van de zorgverleners zoals leerlingencoördinator(en), remedial teacher, in –en externe ambulante begeleiders en overige externe hulpverleners; • Het verzorgen van de organisatie extra hulp, de planning, de opzet en de verdeling van de remedial teaching; • Het voorbereiden van consultatiegesprekken voor de zorggroep en externe hulpverleners; Het verwerven en verschaffen van inzicht in de kwaliteit en de voortgang van geboden en/of •
Dyslexiecoach		<ul style="list-style-type: none"> • Het screenen van nieuw aangemelde leerlingen

Dyslexiecoach		<ul style="list-style-type: none"> • het inventariseren van aanwezige dyslectische leerlingen • het inventariseren van zorgbehoeften in samenspraak met de betreffende leerling en ouders t.b.v. de zorgpas • het onderhouden van contacten met de orthopedagoog • het coachen van dyslectische leerlingen in voorkomende gebeurtenissen • het informeren van collega's • het implementeren van nieuw beleid omtrent dyslexie • het opzetten van voorlichtingsbijeenkomsten voor ouders • Het houden van een spreekuur • rapportage in Magister
Gespecialiseerd docent		<ul style="list-style-type: none"> • het informeren van medewerkers over hoe om te gaan met IIn binnen ASS

RT-coördinator		<ul style="list-style-type: none"> • het organiseren van informatiebijeenkomsten voor RT-docenten • het aanschrijven van docenten omtrent aanmeldingen RT • het verzamelen van aanmeldingen • het informeren van RT-docenten • het onderhouden van contacten met (RT-)docenten • het schriftelijk informeren van ouders • het opstellen van individuele rapportages • rapportage in Magister • het onderhouden van contacten overige leden zorgteam • het informeren van mentoren
Trainer Bewust Omgaan met Faalangst		<ul style="list-style-type: none"> • het screenen van leerlingen aan de hand van resultaten Schoolvragenlijst en op overig verzoek. • het voeren van gesprekken met leerlingen en ouders. • het organiseren van de training. • het organiseren van de informatieavond • het geven van de training • het organiseren van een terugkommiddag • het onderhouden van contacten met overige leden zorgteam • het opstellen van individuele rapportages • rapportage in Magister • het bijhouden van parate kennis omtrent faalangst
Trainer Bewust omgaan met Examenvrees		<ul style="list-style-type: none"> • het screenen van leerlingen aan de hand van resultaten vragenlijst. • het voeren van gesprekken met leerlingen. • het individueel trainen van leerlingen • het onderhouden van contacten met overige leden zorgteam • het bijhouden van parate kennis omtrent examenvrees • het informeren van collega's • het organiseren van afname vragenlijst

Trainer SOVA		<ul style="list-style-type: none"> • het screenen van leerlingen aan de hand van resultaten Schoolvragenlijst en op overig verzoek. • het voeren van gesprekken met leerlingen en ouders. • het organiseren van de training. • het organiseren van de informatieavond • het geven van de training • het organiseren van een terugkommiddag • het onderhouden van contacten met overige leden zorgteam • het opstellen van individuele rapportages • rapportage in Magister • het bijhouden van parate kennis omtrent sociale vaardigheid
Trainer Omgaan met Rouw		<ul style="list-style-type: none"> • het screenen van leerlingen aan de hand van gegevens LVS/Magister • het voeren van gesprekken met leerlingen en vader en/of moeder • het organiseren van de training • het organiseren van een informatieavond • het geven van de training • het onderhouden van contacten met overige leden zorgteam • rapportage in Magister • het bijhouden van parate kennis omtrent Omgaan met Rouw
Externe functionarissen		
Schoolarts		<p>Vanuit de GGD verricht de schoolverpleegkundige activiteiten in leerjaar 1 en 2. In deze leerjaren vindt afname plaats van de KIPVA (vragenlijst) en vindt zo nodig een vervolgesprek plaats. In leerjaar 3 wordt de EMOVO afgenomen en vindt zo nodig een individueel of klassikaal traject plaats.</p> <p>Ook kunnen leerlingen het spreekuur van de schoolverpleegkundige bezoeken. Daarnaast wordt zij ingezet bij allerlei gesprekken over en met leerlingen waarbij haar expertise gewenst is.</p>
JOS Medewerker Jeugdhulp Op School (vanuit STEK Jeugdhulp)		<p>Vanuit het SMW zijn Jos-medewerkers aan school toegekend. 2 x per week is een JOS-medewerker op school aanwezig die leerlingen begeleidt met een lastige thuissituatie die van invloed is op het functioneren van de leerling op school.</p>

Medewerker SMW schoolmaatschappelijk werk		Indien nodig kan hulp vanuit het SMW worden ingezet voor leerlingen met een lastige thuissituatie die niet direct gevolgen heeft op het functioneren van de leerling op school.
---	--	---

3.3.3 Ondersteuningsstructuur

De ondersteuningsstructuur op school wordt gekenschetst door de volgende vormen van overleg.

	Overleg	3.3.4	Behandelde onderwerpen
1	Intern Zorg Overleg	3.3.5	4 aspecten vanuit het leerlingkwadrant: Kunnen, willen, weten, doen, waarbij geconstateerde problematiek de prioriteit heeft.
2	Leerlingbespreking	3.3.6	4 aspecten vanuit het leerlingkwadrant: Kunnen, willen, weten, doen
3	FLex-Zorg AdviesTeam	3.3.7	Problematiek waarvoor de expertise van medewerkers WZ ontoereikend is.
4	Klasbespreking		Indien klimaat binnen een groep daartoe aanleiding geeft. Met name (digi)pestgedrag is een voorkomend onderwerp
5	Ouder(s)gesprek		Indien klimaat binnen of buiten de klas daartoe aanleiding geeft, kan een gesprek met meerdere ouders van leerlingen worden georganiseerd.

3.4 Planmatig werken

Als een school planmatig werkt, betekent dat dat de school een goede manier hanteert om na te gaan welke onderwijsbehoefte leerlingen hebben, daarop een passend onderwijsaanbod organiseert en dit regelmatig evalueert. Als het nodig is, schakelt de school bovendien aanvullende expertise van buiten in.

3.4.1 Volgen van de ontwikkeling van leerlingen

De wijze waarop de (leer)ontwikkelingen van de leerlingen worden gevolgd. *Overzicht van de toetsen. Denk ook aan sociaal-emotionele ontwikkeling.*

Kenmerken van planmatig werken van de school.

De standaarden die de onderwijsinspectie hanteert voor 'planmatig werken' zijn leidend. We verwijzen hier naar de checklijst, die als bijlage is toegevoegd.

a Groepsplannen

Groepsplannen worden alleen voor die groepen opgesteld waarin het groepsklimaat een veilige leeromgeving in de weg staat waardoor individuele resultaten van leerlingen en het sociaal emotioneel welbevinden van hen in het geding komen. Tijdstip evaluatie is afhankelijk van het vastgestelde probleem en/of leerpunt. Vaak is een volgende leerlingbespreking het moment van evalueren.

b Individuele handelingsplannen

Handelingsplannen worden opgesteld voor die leerlingen die uitvallen met een probleem op didactisch of op sociaal-emotioneel gebied. Het gehanteerde kwadrantmodel binnen de school moet daartoe aanleiding geven. Voor deze leerlingen worden de handelingsplannen opgesteld door de mentor eventueel in overleg met de zorgbegeleider of leerjaarcoördinator. Ze worden opgesteld voorafgaand aan, besproken tijdens en bijgesteld na de leerlingenbesprekingen. Tijdstip evaluatie is afhankelijk van het vastgestelde probleem en/of leerpunt. Vaak is een volgende leerlingbespreking het moment van evalueren.

c Ontwikkelingsperspectiefplan OPP

Een OPP wordt opgesteld voor die leerlingen voor wie zorg noodzakelijk is die die niet binnen de basiszorg van de school wordt aangeboden. Met een OPP kan de school een financiële tegemoetkoming voor noodzakelijke hulp binnen het SMW aanvragen. Het OPP wordt in samenwerking met ouders/verzorgers door de mentor ingevuld en ter goedkeuring aan ouders aangeboden. Een 1^e Evaluatie met de betrokken partijen vindt plaats in december.

4 EXTRA ONDERSTEUNING

In dit hoofdstuk staat de extra ondersteuning/gespecialiseerde ondersteuning beschreven.

De extra ondersteuning bestaat uit arrangementen. Deze arrangementen kunnen licht en tijdelijk zijn, of structureler en intensiever. Het zijn allemaal arrangementen die op de school zelf worden gerealiseerd. Vaak in samenwerking met externe partners.

4.1 Extra arrangementen

In onderstaande tabel staat aangegeven wat de school beschikbaar heeft op de vijf velden, te weten Deskundigheid, Aandacht en tijd, Voorzieningen, Gebouw en Samenwerkingspartners. Tevens wordt vermeld voor welke ondersteuningsbehoefte dit arrangement toe te passen is.

Arrangement 1

Begeleiding ASS	Leerlingen binnen ASS met indicatie
Aandacht en tijd	Gesprek mentor, 1 uur p/w
Materialen en hulpmiddelen	
Deskundigheid	Inzet gespecialiseerd docent
Samenwerking	Ambulante begeleiders
Voorzieningen in het gebouw	<i>n.v.t.</i>

De volgende leerlingen komen voor dit arrangement in aanmerking (voorwaarden):

Arrangement 2

Huiswerkklas	Leerlingen met OPP/ leerproblemen/problematische thuissituatie waardoor structuur niet geboden kan worden
Aandacht en tijd	4 x pw (14.00 – 17.00 u)
Materialen en hulpmiddelen	
Deskundigheid	Inzet gespecialiseerd docenten
Samenwerking	<i>n.v.t.</i>
Voorzieningen in het gebouw	<i>Speciale ruimte</i>

4.2 Overzicht samenwerkingspartners

Voor de extra ondersteuning aan leerlingen op de school wordt samengewerkt met de volgende ketenpartners. Geef kort weer waar de samenwerking uit bestaat (bijvoorbeeld samenwerking in het ZAT, ambulante begeleiding).

Samenwerkingspartner	Activiteit
SWV MHR	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
Cluster 1	Ambulante begeleiding
Cluster 2	Ambulante begeleiding
GGD	Samenwerking ZAT Spreekuur leerlingen Afname KIPVA Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
GGZ	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
Gemeente	Zorgloket
Politie	Samenwerking ZAT Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
Schoolmaatschappelijk werk/Kwadraad	Individuele hulptrajecten leerlingen Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
Leerplicht	Samenwerking leerplichtambtenaren Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
JOS (vanuit STEK)	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
Halt	Voorlichting / verzorgen Gastlessen
Veilig Thuis	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
MEE	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
SOOV Schoonhovense Onderwijs Opvang Voorziening	- Ondersteunende rol oplossingsgericht werken - Plaatsen van leerling in SOOV
schoolbegeleidingsdienst	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
Centrum voor autisme	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken
GGZ Rivierduinen/Curium	Ondersteunende rol oplossingsgericht werken

5 GRENZEN EN GROEIMOGELIJKHEDEN (AMBITIE)

5.1 Groeimogelijkheden basisondersteuning

De ambities van de school ten aanzien van het primaire proces (klasniveau) zijn:

- Handelingsgericht werken
- Omgaan met verschillen

Ten aanzien van de ambities om het onderwijs en de ondersteuning op schoolniveau te verbeteren zet de school de komende jaren in op de volgende onderwerpen/thema's/punten:

- Toerusting mentoren binnen mentoraat

Een wens voor de toekomst is het opzetten van een zorgsysteem waarbinnen in een gezamenlijke verantwoordelijkheid van ouders en school, binnen de mogelijkheden van de school voor alle leerlingen met een zorgvraag, passende hulp kan worden geboden

5.2 Groeimogelijkheden extra ondersteuning

Veld 1: de hoeveelheid aandacht/handen in de klas

De omschrijving van de huidige situatie past bij het profiel van een netwerkschool.

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
Hoeveelheid aandacht en tijd	<ul style="list-style-type: none"> - Er is één paar handen in de klas, de docent hanteert werkvormen als zelfstandig leren, en heeft tijd vrij voor individuele begeleiding (een uur per week). - Er wordt gewerkt met de gegeven groepsgrootte (± 28 leerlingen). 	<ul style="list-style-type: none"> - Voor het opstarten van de leerling op school is beperkt tijd beschikbaar. - Er is speciale begeleiding ad hoc beschikbaar vanuit rt, zc, mt of zt, op tijdelijke basis (gedurende enkele uren per week).

De hoeveelheid aandacht, ofwel de 'handen' in de klas is afhankelijk van:

- de beschikbare formatie
- de organisatie van de klassen in de school
- de beschikbare handen van buiten de formatie (ouders, stagiaires...)

Veld 2: de onderwijsmaterialen

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
2. Onderwijsmaterialen	<ul style="list-style-type: none"> - Er wordt waar nodig gebruik gemaakt van differentiatie in de lesmethoden. - Er is aanvullend materiaal voor de kernvakken, behorend bij de gebruikte lesmethoden. 	<ul style="list-style-type: none"> - Aangepaste materialen zijn beschikbaar bij toetsen en examens. - Er zijn onderwijsmaterialen beschikbaar die tegemoet komen aan specifieke didactische kenmerken en speciale pedagogische/psychologische kenmerken. (bijv.
		<ul style="list-style-type: none"> beloningssysteem) - De school regelt de benodigde onderwijsmaterialen op maat (bijv. vanuit het samenwerkingsverband)

Veld 3: de ruimtelijke omgeving

Veld	Setting

	Binnen de klas	Binnen de school
3. Ruimtelijke omgeving	Aan de tafel van de zorgleerlingen wordt één-opéén begeleiding gegeven.	Leerlingen kunnen, in beperkte mate, zo nodig gebruik maken van een eigen plek die is toegerust op hun behoeften.

Veld 4: de expertise

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
4. Expertise	De docenten hebben enige kennis van en competenties op het gebied van speciale onderwijsbehoeften	De zorgcoördinator, mentor en medewerkers Zorg hebben enige kennis van en competenties op het gebied van de meest voorkomende speciale onderwijsbehoeften

Eén manier om naar de groei van de expertise te kijken is door het onderscheid te maken tussen teamexpertise en individuele expertise. De inzet van individuele expertise is altijd zinvol, maar heeft veel meer effect wanneer dit ingebed is in een expertomgeving van het team. Bijvoorbeeld een team dat een gezamenlijke expertise heeft op gedrag, weet veel meer opbrengst te halen uit de specifieke expertise over autisme van één van de docenten dan een team dat géén teamaanpak heeft.

Samengevat liggen de groeimogelijkheden voor wat betreft de expertise in eerste instantie bij verdere ontwikkeling van wat er nu in orde is op de afdeling als het gaat om onderwijszorg door het gezamenlijk duidelijkheid verschaffen over:

- de groeimogelijkheden ten opzichte van bijvoorbeeld leerlingen met fysieke beperkingen -
- de grenzen ten opzichte van leerlingen die te veel zorg vragen en dus te zwaar op het onderwijsconcept drukken, zodat het helder wordt waar de mogelijkheden tot groei wel liggen

Veld 5: de samenwerking met andere instanties

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
5. Samenwerking met andere instanties	De docenten onderhouden contacten met de zorgcoördinator om op de hoogte te blijven	Er is op basis van behoefte samenwerking en afstemming met professionals uit VSO en zorginstellingen

De behoefte aan samenwerking met andere instanties groeit mee met de aanwezigheid op school van leerlingen met speciale onderwijsbehoeften.

1.1 Grenzen van de extra ondersteuning van de school

Bij de invoering van Passend Onderwijs hebben medewerkers hun zorgen geuit over dat grenzen aan het bieden van extra zorg bereikt gezien het huidige onderwijsconcept bereikt zouden zijn. De groeps grootte en het gebrek aan tijd en middelen drukten op de mogelijkheden van het team om meer te kunnen differentiëren in aanbod in reactie op speciale onderwijsbehoeften. Er werd al veel Zorg geboden en men was huiverig voor de mogelijke effecten van het verder uitbreiden van de zorg voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften.

Nu een aantal jaren te hebben gewerkt onder de nieuwe wet, duidelijkheid in regelgeving en procedures kunnen worden gegeven en middelen vanuit het Samenwerkingsverband toereikend zijn, is de algehele opinie omtrent Passend Onderwijs ten positieve gekeerd. Een kritische houding vanuit docenten blijft echter voelbaar.

Ondanks deze houding is in de afgelopen jaren het aantal "zorgleerlingen", leerlingen die een specifieke onderwijsbehoefte hebben binnen de CSG Willem de Zwijger toegenomen. In de visie van de school past het namelijk dat voor iedere leerling een plaats zou moeten zijn binnen de school. Datgene wat de school hierin aan mogelijkheden kan bieden, wordt bij aanmelding van een 'zorgleerling' met betrokken partijen besproken. Randvoorwaarden die vanuit de school gesteld worden, zijn per aanmelding verschillend.

Aannames van leerlingen met bijv. een visuele, auditieve of lichamelijke handicap hebben tot nu toe niet echt problemen opgeleverd. De school is op dit vlak nog niet tegen grenzen aangelopen. Leerlingen voor wie speciale zorg binnen het onderwijs noodzakelijk is, zijn om die reden dan ook niet eerder vervroegd van school verwijderd.

Wel heeft de praktijk aangetoond dat een limiet per klas op leerlingen met een leer- en/of gedragsstoornis dringend gewenst is. Uitgangspunt bij samenstelling klassen is dan ook dat maximaal 3 leerlingen met een ASS of gediagnosticeerde ADD/ADHD geplaatst kunnen worden.

Voor leerlingen met gediagnosticeerde dyslexie is gezien de eventuele extra onderwijsbehoeften een dergelijke limiet ook gewenst. Echter gezien het feit dat het aantal 'dyslecten' dat met een dyslexieverklaring of vermeende dyslexie binnenstroomt, jaarlijks sterk verschilt, is het lastig op voorhand een limiet op het aantal dyslecten per klas vast te stellen. Naar de toekomst toe blijft dit een aandachtspunt op welke wijze de WZ hiermee moet omgaan.

6 PROFESSIONALISERING

De school is in de afgelopen vier jaar gegroeid op het gebied van ICT. Het geven van *Uitdagend Onderwijs en maatwerk voor de leerling* ligt hieraan ten grondslag. Er is nagedacht over hoe ons onderwijs op onze school de komende jaren moet worden vormgegeven.

Op het gebied van ICT zijn docenten uitgerust met een mobiel device dat op elke willekeurige plek inzetbaar is. In deze ontwikkeling staat ook het digitale lesmateriaal centraal ter vervanging van het oude tekst- en werkboek.

Implementatietraject Chromebooks is zorgvuldig voorbereid en bij de start van cursus 2017-2018 zijn aan leerlingen van klas 1 chromebooks uitgereikt. .

Afhankelijk van de inhoud van professionalisering, staan de medewerkers van de WZ open voor professionalisering op individueel niveau, schoolniveau, gezamenlijk in het SWV of in een regio met een aantal scholen..

De afgelopen jaren heeft de CSG Willem de Zwijger aan de volgende vormen van professionalisering reeds aandacht besteed

1. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op het gebied van ICT
2. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op gebied van dyslexie
3. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op gebied van ASS
4. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op gebied van mentoraat.
5. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op gebied van gedragsproblematiek
6. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op gebied toetsing RTTI
7. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op gebied van groepsgedrag
8. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op gebied van signalering (meldcode)
9. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op gebied van motiveren van leerlingen

10. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op gebied van resultaat gericht werken (HP's)
11. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op gebied van schrijven OPP's
12. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op gebied van RTTI-Toetsing
13. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op het gebied van leren omgaan met verschillen, leren differentiëren in de les en feedback geven op het leren van leerlingen
14. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op het gebied van leren omgaan met verschillen, leren differentiëren in de les en feedback geven op het leren van leerlingen
15. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op het gebied van leren omgaan met en het gebruik van een tablet binnen de les.
16. Uitbreiden deskundigheid medewerkers op het gebied van het leren omgaan met en het gebruik van chromebooks door leerlingen binnen de les

Voor de komende vier jaar staat in het kader van collectieve scholing het volgende op het programma:

17. Mentoraatstraining
18. Training gebruik chromebooks
19. Training omgaan met verschillen/ differentiëren
20. Training Analyse en interpretatie van toetsresultaten Cito

7 BIJLAGE

CHECKLIJST BASISONDERSTEUNING SAMENWERKINGSVERBAND VO MIDDEN-HOLLAND EN RIJNSTREEK

1 Basiskwaliteit - toelichting

Dit aspect verwijst naar de minimale onderwijskwaliteit die gemeten wordt door het toezichtkader van de inspectie van het onderwijs. Scholen die onder het basistoezicht van de inspectie van het onderwijs vallen, hebben hun basiskwaliteit op orde.

X *Onze school heeft basistoezicht van de inspectie.*

2 Preventieve en lichte curatieve interventies - toelichting

Het tweede aspect van de basisondersteuning is gericht op de ondersteuningsmogelijkheden die de school biedt, al dan niet in samenwerking met partners. In het referentiekader wordt een minimale opsomming gegeven van de interventies die bij de basisondersteuning horen.

X *Op onze school is de vroegtijdige signalering van leer-, opgroei- en opvoedproblemen in orde.*

X *Op onze school is er structureel aandacht voor een veilig schoolklimaat.*

X *Op onze school is een specifiek onderwijsaanbod voor leerlingen met dyslexie.*

- X *Ons schoolgebouw is toegankelijk en heeft aangepaste werk- en instructieruimtes en hulpmiddelen voor leerlingen die dat nodig hebben.*
- X *Onze school heeft een aanpak gericht op sociale veiligheid en een aanpak gericht op het voorkomen van gedragsproblemen.*
- X *Onze school heeft een protocol voor medische handelingen.*

3 De onderwijsondersteuningsstructuur - toelichting

Bij dit aspect van de basisondersteuning gaat het om de expertise die in de school aanwezig is om interventies te plegen, de manier waarop dat in de school georganiseerd is, en met welke onderwijs- en ketenpartners wordt samengewerkt.

- X *Onze school beschikt over functie- en taakprofielen die inzicht geven hoe de ondersteuningsstructuur is georganiseerd.*
- X *Onze school heeft een overzicht van de gemiddelde groepsgrootte en de beschikbare personeelsformatie per klas.*
- X *Onze school beschikt over een overzicht van de gecertificeerde expertise binnen de school.*
- X *Onze school beschikt over een overzicht van de samenwerkingsrelaties met externe partners ten behoeve van de ondersteuning van leerlingen.*

4 Planmatig werken – toelichting

Als een school planmatig werkt, betekent dat dat de school een goede manier hanteert om na te gaan welke onderwijsbehoefte leerlingen hebben, daarop een passend onderwijsaanbod organiseert en dat regelmatig evalueert. Als het nodig is, schakelt de school bovendien aanvullende expertise van buiten in.

De standaarden die de onderwijsinspectie hanteert voor dit geheel van 'planmatig werken', zijn hiervoor leidend. De volgende standaarden uit het toezichtkader van de inspectie zijn relevant voor het planmatig werken.

- X *Op onze school ontwikkelen leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften zich naar hun mogelijkheden.*
- X *Onze school biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.*
- X *De leerlingen voelen zich aantoonbaar veilig op onze school.*
- X *Onze school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.*
- X *Onze school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen en afhandelen van incidenten in en om de school.*
- X *Het personeel van onze school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.*
- De leraren van onze school stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen (actiepunt Schoolplan 2017-2020)*
- De leraren van onze school stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen. (actiepunt Schoolplan 2017-2020)*

- De leraren op onze school stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen. (actiepunt Schoolplan 2017-2020)*
- De leraren op onze school stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen. (actiepunt Schoolplan 2017-2020)*
- Onze school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.*
- De leraren van onze school volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen. (t.o.v. vorig SOP heeft positieve ontwikkeling plaatsgevonden)*
- Onze school stelt bij plaatsing zo nodig een ontwikkelingsperspectief vast.*
- Onze school volgt of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzes.*
- Onze school signaleert vroegtijdig welke leerlingen ondersteuning nodig hebben.*
- Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt onze school de aard van de ondersteuning voor de leerlingen.*
- Onze school voert de ondersteuning planmatig uit.*
- Onze school evalueert regelmatig de effecten van de ondersteuning.*
- Onze school zoekt de structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op Leerling niveau haar eigen kerntaak overschrijden.*
- Onze school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.*
- Onze school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.*
- Onze school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.*
- Onze school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.*
- Onze school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.*
- Onze school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.*